

Innvilger tilskudd til Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid for voksne i kommunene (NAPHA), over statsbudsjettet 2025 kap. 765. post 74.

HelseDirektoratet viser til deres søknad om tilskudd 14.01.2025 over tilskuddsordningen Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid for voksne i kommunene (NAPHA).

For beskrivelse av mål, kriterier for måloppnåelse, overordnede føringer for arbeidet og søknads- og rapporteringskrav vises det til tilskuddsregelverket fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) 26.09.2023. Tilskuddsregelverket legger rammene for all aktivitet finansiert med tilskudd innvilget over ordningen. All aktivitet omtalt i tilskuddsregelverket og dette brevet skal dekkes gjennom grunntilskuddet fra HelseDirektoratet om ikke annet er spesifisert.

1. Innvilgelse av tilskudd

HelseDirektoratet innvilger tilskudd på inntil 44 700 000 kroner til NAPHA over 765.74 på statsbudsjettet for 2025.

Tilskuddsbeløpet NAPHA får utbetalt i 2025 er totalt 44 700 000 kroner.

2.0 Særskilte satsinger og oppgaver

Det vises til tilskuddsregelverket for NAPHA som beskriver sentrets løpende ansvarsområder og fastsatte krav til arbeidet. Under del 2 i tilskuddsbrevet omtales særskilte satsinger og oppgaver som senteret skal jobbe med som del av den tilskuddsfinansierte aktiviteten.

Nye satsinger og oppgaver dette året, samt arbeid videreført fra tidligere år hvor det skal gjennomføres en vesentlig dreining i 2025, har en utvidet omtale. For mer informasjon om arbeidet med særskilte satsinger og oppgaver for øvrig vises det til tidligere tilskuddsbrev, eventuelt relevant melding/plan fra sentrale myndigheter, eller senterets egne planer for arbeidet.

2.1 Sentrale planer

NAPHA skal i 2025 iverksette eller videreføre arbeidet med alle mål og tiltak som senteret har et ansvar for å bidra til i gjeldende opptrappings- og handlingsplaner, med unntak av allerede fullførte eller avsluttede tiltak. Videre skal senteret understøtte sentrale myndigheter og øvrige kompetansesentre i arbeid med planer, strategier, retningslinjer og dokumenter som har relevans for kjerneområdene, og gjennom samarbeid med andre kompetansesentre bidra til at tilgrensende fagområder i større grad ses i sammenheng. Det vises til vedlegg 1. Listen er ikke uttømmende. NAPHA skal holde seg fortløpende oppdatert på relevant materiell og offentlige utgivelser som retningslinjer, veiledere og rundskriv innen fagområdene.

2.1.1 Meld. St. 23 (2022–2023) Opptappingsplan for psykisk helse (2023–2033)

Opptappingsplanen er en helhetlig plan for å bedre den psykiske helsen i befolkningen og utvikle det samlede tjenestetilbudet de neste årene. Dette innebærer også å styrke pasient-, bruker- og pårørendemedvirkning. Regionale og nasjonale kompetansesentre skal bidra i arbeidet med å implementere føringer i opptappingsplanen i kommunene og i spesialisthelsetjenesten. I første planperiode prioriteres blant annet arbeid med kunnskapsbasert lavterskeltilbud der folk bor, og Helsedirektoratet vil i 2025 invitere NAPHA til videre dialog om lavterskeltilbud psykisk helse og rus. Lavterskeltilbud i kommunene skal blant annet ta utgangspunkt i Helsedirektoratets reviderte veileder Sammen om mestring som publiseres våren 2025.

Rapporteringen fra kompetansesentrene skal synliggjøre hvordan føringer og tiltak i opptappingsplanen er ivaretatt i arbeidet og eventuelt hvordan opptappingsplanen er tatt hensyn til ved prioriteringer og på annen måte lagt til grunn for innsats i 2025.

A. ACT-, FACT- og FACT ung-modellene

Det vises til Opptappingsplan for psykisk helse (2023-2033) der tilbudet til personer med langvarige og sammensatte behov er ett av tre innsatsområder. Grunntilskuddet til NAPHA er de siste årene økt med mål om et styrket tilbud til gruppen, gjennom arbeid med implementering av ACT/FACT og FACT ung. NAPHA skal i 2025 videreføre implementeringsarbeidet, inkludert et overordnet ansvar for nasjonal koordinering, utrulling, og gjennomføring av opplæring og annen veiledningsstøtte, og nasjonal koordinering og utvikling av fidelitymålinger for ACT/FACT og FACT ung. Koordineringsansvaret forutsetter et tett samarbeid med regionale kompetansemiljøer om deres implementeringsaktiviteter. Dette innebærer implementerings-, utviklings- og kvalitetssikringsarbeid nasjonalt, så vel som deltakelse på ulike nettverkssamlinger som planlegges og gjennomføres av regionale kompetansemiljøer. NAPHA kan selv planlegge og gjennomføre nasjonale samlinger, i samarbeid med andre kompetansemiljøer og andre aktuelle samarbeidspartnere. Det skal legges særlig vekt på oppfølging av team som svarer ut ACT/FACT-modellens krav om å være sammensatt av ansatte fra kommuner og sykehus, med vekt på samhandling mellom kommune og spesialisthelsetjenesten. Oppfølging av arbeids- og utdanningsspesialister i ACT/ FACT og FACT ung teamene inngår i arbeidet, se punkt C om arbeid og psykisk helse under.

Det vises til Prop. 1 S (2024-2025) hvor NAPHAs arbeid knyttet til ACT/ FAC og FACT ung er omtalt.

B. Rask psykisk helsehjelp (RPH)

Det vises til Opptappingsplan for psykisk helse (2023-2033) og Prop. 1 S (2024-2025). I 2025 bes NAPHA om å bidra med følgende oppgaver knyttet til RPH:

- A. Støtte, veilede og gi lederstøtte til kommuner og interkommunale samarbeid ved utforskning, implementering, opprettelse og opprettholdelse av RPH team

- B. I samarbeid med Helsedirektoratet, FHI og NFKT jobbe for flere og bedre team, herunder trofasthet til RPH-modellen og rekruttering av nye team
- C. Gi faglige innspill til utviklingsarbeidet, herunder opprettholdelse av trofasthet til RPH modellen
- D. Planlegge og gjennomføre nasjonale nettverkssamlinger og webinarer
- E. Innhente sentrale data om RPH teamene (frem til nasjonal registreringsordning for RPH er på plass)
- F. Oppdatere NAPHAs håndbok for etablering og drift av RPH-team og senterets tilhørende nettside

C. Arbeid og psykisk helse

Det vises til Opptrappingsplan for psykisk helse (2023-2033) der arbeidsdeltakelse omtales som en sentral faktor i det helsefremmende og forebyggende psykiske helsearbeidet, og som en del av behandlings- og oppfølgingstilbudet innen psykiske helsetjenester.

I statsbudsjettet for 2025 er det bevilget midler til utprøving av flere tjenestesamhandlingsmodeller mellom helse- og omsorgstjenesten og arbeids- og velferdsforvaltningen, blant annet mellom Rask psykisk helsehjelp-team og det lokale NAV-kontoret.

NAPHA skal i 2025 fortsette sitt samarbeid med Helsedirektoratet knyttet til arbeid og psykisk helsefeltet, herunder:

- Bidra inn i nasjonal kunnskaps- og kompetanseutvikling, tjenesteutvikling og implementering innen arbeid og psykisk helsefeltet
- Bidra inn i nasjonal kunnskaps- og kompetanseutvikling om arbeidsdeltagelse som sentral faktor i det helsefremmende og forebyggende helsearbeidet (inkludert ABC for arbeidslivet)
- Bidra med innspill til utarbeidelse og implementering av felles nasjonale faglige anbefalinger for arbeid og helse, Individuell jobbstøtte (IPS)
- Bidra til formidling av ny innretning på tilskuddsordningen om rehabilitering rettet mot arbeid og utdanning for pasienter innen psykiske helse- og rustjenester i kommuner, og psykisk helsevern og TSB i spesialisthelsetjenesten
- Bidra til å styrke helse- og omsorgstjenestens rolle i IPS
- Bidra til å styrke arbeids- og utdanningsspesialistens rolle i ACT-, FACT- og FACT ung-team
- Bidra i arbeidet med utprøving av modeller for tjenestesamhandling mellom Rask psykisk helsehjelp-team og det lokale NAV-kontoret.

D. Nasjonal befolkningskampanje ABC for god psykisk helse

En nasjonal befolkningskampanje ABC for god psykisk helse skal iverksettes i 2025.

Helsedirektoratet vil gå i dialog med NAPHA om kampanjen og invitere senteret til å komme med innspill.

2.2 Implementering av veilederen "Sammen om mestring"

KORUS og NAPHA skal i samarbeid med statsforvalterne bidra til implementering av revidert veileder "IS-2076 Sammen om mestring, veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne". Det skal også vurderes å involvere bruker- og pårørendeorganisasjoner og andre relevante aktører i arbeidet, herunder andre relevante kompetansesentre.

2.3. Helsefremming og forebygging

NAPHA skal i samarbeid med andre relevante kompetansesentre, relevante frivillige organisasjoner, og bruker- og pårørendeorganisasjoner senteret samarbeider med, bidra i utviklingen av det tverrfaglige, helsefremmende og forebyggende arbeidet i de kommunale helsetjenestene og tilstøtende tjenester.

2.3 BrukerPlan

NAPHA skal samarbeide med Stavanger Universitetssykehus/KORFOR og KORUS i utvikling og oppfølging av BrukerPlan-kartleggingen.

2.4 Nasjonale pasientforløp - psykisk helse og rus

Helsedirektoratet har på oppdrag fra HOD forenklet og videreutviklet nasjonale pasientforløp innen psykisk helse og rus (tidligere pakkeforløp). De reviderte forløpene ble publisert i oktober 2024 og gjelder i tjenesten fra 1.januar 2025. Flere kompetansesentre har gitt innspill til endringene i pasientforløpene og foreslått tiltak i forbindelse med innføringen knyttet til senterets fagområde. NAPHA skal gjøre seg kjent med endringene i pasientforløpene og oppdatere relevante kunnskapsressurser, verktøy og aktiviteter i tråd med endringene. Senteret skal vurdere hvorvidt og hvordan ulike aktiviteter i regi av senteret, kan være en implementeringsstøtte for tjenestene ved innføring av de reviderte forløpene.

2.5 Bidra i arbeidet med regionale folkeopplysningskampanjer med nasjonal overbygning om forebygging av selvmord

NAPHA skal bidra i utvikling og formidling av aktivitetene knyttet til regionale folkeopplysningskampanjer med nasjonal overbygning om forebygging av selvmord på et nasjonalt nivå. NAPHA deltar i tillegg i den nasjonale ressursgruppen for regionale folkeopplysningskampanjer.

2.6 Den kommunale helse- og omsorgstjenesten til innsatte i fengsel

NAPHA skal bidra til formidling av relevant stoff om kommunale helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel via senterets kanaler.

2.7 Nasjonale faglige råd for bruker- og pårørendemedvirkning i rus og psykisk helsefeltet

Helsedirektoratets Nasjonale faglige råd for bruker- og pårørendemedvirkning innen rus og psykisk helsefeltet ble sendt på ekstern høring i 2024 og lanseres i 2025. Rådene bygger på de lovpålagte kravene om retten til å medvirke. De nasjonale faglige rådene skal bidra til en felles forståelse av hvordan bruker- og pårørendemedvirkning bør praktiseres på system-, tjeneste- og individnivå. Rådene er grunnlag for systematisk bruker- og pårørendemedvirkning til nytte for den enkelte og helse- og omsorgstjenestene som helhet. Nasjonalt senter for Erfaringskompetanse, NAPHA, KORUS, RVTS og RKBU/RBUP skal hensynta de faglige rådene som del av grunnlaget for sitt arbeid, bidra til implementering av rådene, og gjøre de kjent for ansatte i tjenestene, relevante frivillige organisasjoner og bruker- og pårørendeorganisasjoner som sentrene samarbeider med.

2.8 Boligsosialt arbeid

NAPHA skal bidra til å løfte det boligsosiale arbeidet og viktigheten av bolig i et folkehelse- og recoveryperspektiv, både på systemnivå og i møte med målgruppen.

- Senteret skal utvikle kompetansehevende tiltak om boligsosialt arbeid rettet mot ledere og tjenesteutøvere
- Senteret skal gi implementeringsstøtte til kommuner som arbeider med tjenestemodellen Housing First i bistanden til brukere med psykisk helse- eller rusmiddelproblemer.

2.9 Regional fagsamling

De regionale kompetansesentrene og NAPHA skal i 2025 invitere statsforvalterne og relevante representanter fra bruker- og pårørendeorganisasjoner i egen region til samarbeid om planlegging og gjennomføring av en regional fagsamling for relevante medarbeidere/representanter. Formålet med samlingen er kunnskapsdeling, å styrke strategisk samarbeid og koordinering, og skape engasjement for det regionale psykisk helse- og rusarbeidet. Har regionen allerede en slik arena kan videreføring eller videreutvikling av det etablerte være hensiktsmessig. Regionen avgjør om Helsedirektoratet og Bufdir inviteres til samlingen.

3.0 Oppfølgingsmøter og dialog

Spørsmål knyttet til tilskuddet, oppgaver omtalt i tilskuddsbrevet eller annet rettes til oppgitt saksbehandler. Kontakten ellers mellom Helsedirektoratet og NAPHA skjer hovedsakelig gjennom faste dialogmøter. Partene kan ved behov ta initiativ til at det avholdes flere møter i løpet av året.

Dialogmøte om måloppnåelse og rapportering (april/mai)

Kompetansesenteret, senterets eier og Helsedirektoratet er forpliktet til å gjennomføre dialogmøte om måloppnåelse og rapportering forrige år, og eventuelt andre aktuelle temaer, ved behov. Slikt møte vil normalt legges til april/mai. Møte gjennomføres digitalt.

Dialogmøte om tilskuddsbrev (desember)

NAPHA og Helsedirektoratet er forpliktet til å gjennomføre dialogmøte om overordnede føringer og neste års tilskuddsbrev i desember. Møtet gjennomføres digitalt.

Vi ønsker dere lykke til med arbeidet og ser fram til å høre om resultatene.